

Kitap Tanıtımı/Book Review

**Pınar Ülgen, Orta Çağ Avrupası'nda Ölümle Dans,
Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2022**

Ömer Gezer*

(ORCID: 0000-0002-1820-1885)

Makale Gönderim Tarihi
11.01.2023

Makale Kabul Tarihi
19.03.2023

Atıf Bilgisi/Reference Information

Chicago: Gezer, Ö., "Kitap Tanıtımı/Book Review: Pınar Ülgen, Orta Çağ Avrupası'nda Ölümle Dans, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2022", *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8/1 (Mart 2023): 1116-1120.

APA: Gezer, Ö. (2023). Kitap Tanıtımı/Book Review: Pınar Ülgen, Orta Çağ Avrupası'nda Ölümle Dans, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2022. *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 1116-1120.

Pınar Ülgen, 1980 yılında Elazığ'da doğdu.2002 yılında Orta Çağ Avrupa'sında Sanayi" adlı Yüksek lisans tezini, 2008 yılında ise "XI.-XV. Yüzyıllarda Yakındoğu ve Avrupa'da Teknolojik Gelişmeler ve Bu Gelişmelerin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Etkileri" adlı Doktora tezini tamamladı. 2009 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesinde Yrd. Doç.Dr. olarak göreve başladı. 2014 yılında Doçent, 2019 yılında ise Profesör oldu. Halen Gaziosmanpaşa Üniversitesinde Profesör olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca İstanbul Topkapı Üniversitesi ve çeşitli üniversitelerde de dersler vermektedir. Orta Çağ Avrupa Tarihini siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürelaçıdan inceleyen çalışmalar yapmaktadır. Pek çok uluslar arası kongrede de ödülü bulunan Ülgen'in Orta Çağ Avrupa tarihi ve karşılaştırmalı tarihle alakalı çok sayıda da ulusal ve

---

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Türkiye, o.gezer23@hotmail.com.

MA Candidate, Hitit University, Institute of Social Sciences, Main Discipline of History, Republic of Türkiye.

uluslar arası makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca “Doğu-Batı Arasında Teknoloji Transferi”, Orta Çağ Avrupa’sında Kölelik”, “Orta Çağ Tarihi Yazıları (Editör ve kitap bölümü yazarı olarak)”, “Orta Çağ’dan Kesitler (Editör)”, Orta Çağ Avrupa’sının Ölümle Dansı”, “Kadınlar ve Cadılar” ,”Orta Çağ Avrupa Tarihi” ve “Orta Çağ Avrupa’sında Gündelik Yaşam” adlı kitapları bulunmaktadır. İngilizce, İtalyanca, Latince ve Fransızca ve yine orta seviyede Farsça ve Almanca bilmektedir. 2011-12 Yıllarında Bilim ve Sanat Ödülüne, 2017 Yılında International Congress on Social Sciences’da En İyi Bildiri Jüri Özel Ödülüne, 2022 Yılında En İyi Kadın Tarihçi Ödülüne ve 2023 Yılında Avrupa Tarihi alanında yaptığı çalışmalardan dolayı Üstün Başarı Ödülüne layık görülmüştür.

Bu eser, Önsöz, bölümler (üç bölüm),Sonuç ve kaynakça’dan oluşmaktadır. Kitabın önsözünde yazar çalışmanın amacını şu şekilde açıklamıştır: *Bu kitabımızda Orta çağ Avrupasında yaşanan bu sancılı yüzyılı anlatmaya çalıştık. Ortaçağ’da Avrupanın gerek İslam dünyası gerekse de Grek dünyasıyla olan ilişkileri sonucunda başladığı çeviri hareketiyle kazandığı yükseliş ivmesinde neden 14.Yüzyılda dönüş olduğuna dikkat çekmek istedik. Peki, neden mi dikkat çekmek istedik çünkü 14. Yüzyıl, Bir felaketler yüzyılı idi*

Birinci Bölümde: (S.17-34) Kıtık, salgın hastalıklar(Cüzzam ve Veba) gibi dönemin önemli dikkat çeken olaylarından bahsedilmiştir. Ortaçağ insanı bu dönemde Cüzzam ve Veba gibi salgın hastalıklarla mücadele etmiştir. İnsanlar bu hastalıkları Tanrının kendilerine verdiği bir ceza olarak değerlendirmişlerdir. Yazar hastalığın belirtilerini, Vücuttaki etkilerini ayrıntılı olarak açıklamış ve bu hastalıklara karşı alınan tedbirlerden bahsetmiştir. Hastaların karantinaya alınması ve özel kıyafet giymek zorunda olmaları, Hastalıkların tedavi edilmesi için hastanelerin açılması gibi olaylar görülmektedir. Yazarın ayrıntılı açıklamaları dönemi anlama ve yorumlamada okuyuculara rehber olacak niteliktedir. Ayrıca Bilim adamlarının hastalıkların tedavi edilmesi için yaptığı çalışmalara değinilmiştir. Özellikle İbn-i Sinanın Cüzzam hastalığının kökeniyle ilgili çalışmalar yapması dikkat çekmektedir.

İkinci Bölümde: (S.81-102) 14.Yüzyılda Avrupa da yaşanan savaşlar ve Finansal krizler ele alınmıştır. Dönemin önemli olayı Yüzyıl savaşları olarak görülmektedir. ÜLGEN, bu savaşların öncesini ve sonrasını

Avrupa'daki etkilerini detaylı olarak ele almıştır. Ayrıca Pastoureaux hareketleri, Yahudilerin öldürülmesi, yapılan katliamlar sonucunda Yahudilerin Polonya'da kümelenmelerinden bahsetmiş ayrıca veraset sorunlarına ve taht kavgalarına da değinmiştir. ÜLGEN, Bu dönemi anlatırken Avrupa'nın adeta krokisini çizmiştir. Okuyucuya anlama kolaylığı sağlamıştır. Savaşların Ortaçağ boyunca devam etmesi Monarşinin ücretli askerlerden oluşmasına neden olmuştur. Yüzyıl savaşlarının Fransa'daki yıkıcı etkisi nüfusun yarı yarıya azalmasına neden olmuştur. Ülgen, Yüzyıl Savaşlarının ulusal bir toplum oluşmasında önemli bir dönüm noktası olduğunu bildirmektedir. Savaşların uzun sürmesi sermayeye olan ihtiyacı artırmış ve ekonomik krizler Avrupa da görülmeye başlamıştır. Avrupa'nın en ünlü bankaları: Bardi, Peruzzi ve Acciaivali adlı aile bankaları olarak görülmektedir. Bu bankaların batması ve uzun süren Savaşlar sonucu ekonomik krizlerin görülmesi ÜLGEN'E göre zamanla kapitalizmi ortaya çıkarmıştır. Bu bölümde Avrupa'nın belini büken en önemli olaylara değinilmiştir. Bunlar içerisinde Savaşların çok buyutlu etkisi göz önüne alındığında savaşların nasıl bir tahribat meydana getirdiği daha iyi anlaşılacaktır. Avrupadaki bu Savaşlar özellikle de Yüzyıl Savaşları Avrupanın ekonomisini çökertmiş ve büyük bir finansal krizin ortaya çıkmasını tetiklemiştir

Üçüncü Bölümde (107-130) klise'de kargaşa ve heretiklerden bahsedilmiştir.14.Yüzyıl Papalık ve klise açısından problemlerli bir yüzyıl olarak ele alındığı görülmektedir. Klise ve Papalığın heretik akımlara karşı verdiği mücadeleler bu bölümde ayrıntılı olarak işlenmiştir. ÜLGEN, bu yüzyılda başa geçen Papaların kronolojik sıralamasını verdikten sonra o dönemlerde yayınlanan Unamsonctom fermanından bahsetmiştir. Yapılan açıklamalardan 14.yüzyılda Avrupada bir din birliğinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Haçlı seferlerinin düzenlenmek istenmesi Avrupada bir din birliğinin oluşturulmak istendiğinin somut bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Klisenin bir takım iddiaları: Tanrının bedeni olduğu, insanların Romaya tabi olması gerektiği düşüncesi, maneviyatın dünyadan üstün olduğu gibi öğretilerin yayılmak istenmesi, dinin tek bir elde toplanmak istendiğinin ve kendi içlerinde büyük mücadeleler verdiklerinin göstergesidir. ÜLGEN'İN ifadesiyle klise birliğinin

parçalanması büyük bölünmelere yol açmıştır. Roma Katolik kilise'sinin bölünmesi, eyalet hükümetlerini güçlendirmiştir. Bu dönemde yaşanan mezhepler arası mücadele Heretik akımları yok etme, ortadan kaldırma ya da heretiklerin Kilise'ye tabi olmalarını sağlama gibi girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Avrupada biri Roma diğeri Avignon olmak üzere iki tane Papalık ortaya çıkmıştır.

Yazarın dikkat çektiği diğeri bir husus ise Wycliffe'çiler ve Hus'çulardır. Katharosçuların zamanla ortadan kaybolması, Valdocuların tecrit edilmesi bir zaman sonra Protestan reform hareketlerini ortaya çıkarmıştır. Klisenin tüm mücadelesine rağmen yine de başka heretik akımların ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Kilise ve Papalık heretiklere karşı büyük mücadele vermiş ve başarısız olmuştur. 15.Yüzyılın başlarında Bohemya da John Hus önderliğinde Husçular ortaya çıkmıştır. Husçular Hıristiyanlığın dini törenlerinin ve ayinlerinin geçersiz olduğunu söyleyerek dini Ritüellerin bazılarını reddetmişlerdir. Yazar bu bölümde Protestan ve Reform hareketlerine değinerek dönemin en önemli kırılma noktalarını gözler önüne sermiştir. Bu bölümde: Almanya, Hollanda ve Fransa gibi ülkelerde başka akımların da görüldüğü belirtilmiştir. Toplanan konsüller ile bu akımların zararlı faaliyetlerinin ortadan kaldırılmak istendiğini ifade edilmiştir.

Eserin sonuç kısmında: (S.139) Eserin genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

Kaynakçada:(S.141-152) Geniş bir kaynakça bilgisi verilmiştir. Bu ise Orta çağ Avrupa tarihiyle ilgili birçok kaynağa ulaşma imkânı sağlamaktadır. Oldukça geniş bir literatür taraması sonucunda oluşturulan bu eser dönemin ayrıntılı bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Sonuç olarak: Bu eserin Orta çağ Avrupa tarihi hakkında önemli bilgiler içerdiği görülmektedir. ÜLGEN, kitabında Ortaçağ kavramını kendi ifadesiyle tanımladıktan sonra Avrupanın yaşadığı doğal afetleri, Kıtlikları, Savaşları ve hastalıkları Avrupanın uyanışında, evirilmesinde ve zamanla moderniteye dönüşmesinde kırılma noktaları olarak değerlendirmiştir. Dönemin insanları yaşadıkları büyük olayları (savaşlar, hastalıklar Sel, Kıtlık)gibi. Sanat eserlerine yansıtılmışlardır. İnsanlar bu felaketleri adeta oyunlaştırarak ölümle dans edercesine

kabullenmiş ve İç dünyalarındaki sancılı süreci Sanat eserlerine yansıtarak kalıcı sanat eserleri ortaya çıkarmışlardır. Bu sanat eserleri ise dönemin aydınlatılmasında birincil kaynak olarak kullanılmıştır. Duvarlara çizilen hiyerogliflerin ve kullanılan figürlerin kitabın isminin ve içeriğinin oluşturulmasına ilham kaynağı oluşturduğu anlaşılmaktadır. Kitabın kapak resmi ise içeriğiyle ilgili mesaj vermektedir. Kitabın görsellerle zenginleştirilmesi, akıcı bir üslupla olayların anlatılması eseri önemli kılan özellikler arasında değerlendirilebilir. Eser Ortaçağ Avrupa Tarihine ilgi duyan okuyuculara yol haritası olacak niteliktedir.